

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет історії політології та міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Великі держави» у світовій політиці
(дисципліна вільного вибору студента, цикл професійної підготовки)

Освітньо-професійна програма	«Міжнародні економічні відносини»
Спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Факультет	історії, політології та міжнародних відносин
Мова навчання	українська
Розробники:	д.політ.н., професор Федуняк Сергій Георгійович

Профайл викладача:

[http://www.interrel.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[3082\]\[caf_pers_id\]=462&comands\[3082\]=item](http://www.interrel.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[3082][caf_pers_id]=462&comands[3082]=item)

Контактний тел. +38095-5106597
E-mail: sfedunyak@yahoo.com
Сторінка курсу в Moodle
Консультації

Очні консультації: за попередньою домовленістю
середа з 13.00 до 14.00

Онлайн консультації: за попередньою домовленістю
Google Meet в робочі дні з 17.00 до 19.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни). В сучасній системі міжнародних відносин провідне місце належить «великим державам» - провідним акторам, що відзначається потужними економічними і військовими ресурсами, високою якістю населення, а також здатністю пропонувати привабливі моделі суспільно-економічного і культурного розвитку.

При вивченні даної дисципліни студенти дізнаються про основні характеристики «великих держав»; суспільно-історичні та економічні передумови, що сприяли набуттю даного статусу; роль і місце «великих держав» у системі міжнародних відносин, а також чинники, що можуть викликати зниження даного статусу.

2. Мета навчальної дисципліни. Курс «Великі держави» у світовій політиці» має мету ознайомити з передумовами виникненням «великих держав» в системі міжнародних відносин, їхнім впливом на розвиток міжнародної системи; можливі шляхи трансформації у коротко- і середньотривалій перспективах, а також виробленням підходів у зовнішній політиці України стосовно «великих держав».

Вивчення даної дисципліни поглибить розуміння студентами сучасного міжнародного процесу та сприятиме вдосконаленню аналітичних їхніх навичок та їх умінь готувати аналітичні матеріали з аналізу зовнішньополітичної діяльності держав.

Завдання

- поглибити розуміння сучасного міжнародного політичного процесу;
- сприяти розумінню і засвоєнню сучасних теоретичних підходів стосовно розвитку системи міжнародних відносин загалом та «великих держав» зокрема;

- сформувати у студентів розуміння процесів розвитку системи міжнародних відносин, що сприяли виникненню «великих держав»;
- вдосконалити базові теоретичні знання та практичні вміння з зовнішньополітичного аналізу;
- сприяти виробленню навичок аналізу відносин України з «великими державами».

3. Пререквізити. Вивчення пропонованої навчальної дисципліни дозволить посилити знання, отримані під час вивчення обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми.

4. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен набути таких **компетенцій:**

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

СК 3. Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини

СК 6. Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн.

програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

ПРН 6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

ПРН 7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

ПРН 11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретичні та історико-політичні особливості формування і розвитку великих держав											
Тема 1. Вступ. Великі держави в системі міжнародних відносин: теоретичні аспекти	12	1	1				10					
Тема 2. Впливові держави до системного періоду міжнародних відносин (Стародавній Рим,	12	1	1				10					

Візантія, Київська Русь													
Тема 3. Вестфальська система міжнародних відносин і формування великих держав сучасного типу	12	1	1			10							
Тема 4. Віденська і Версальсько-Вашингтонські системи міжнародних відносин і їх вплив на ієрархію міжнародних відносин	12	1	1			10							
Разом за ЗМ1	48	4	4			40							
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. «Великі держави» у міжнародних відносинах												
Тема 5. США як велика держава	11	2	2			7							
Тема 6. Китай як велика держава	11	2	2			7							
Тема 7. Російська імперія та її спадкоємці	9	1	1			7							
Тема 8. Велика Британія як велика держава	11	2	2			7							
Тема 9. Франція як велика держава	9	1	1			7							
Тема 10. Німеччина як велика держава	11	2	2			7							
Тема 11. Японія як велика держава	10	1	1			8							
Разом за ЗМ 2	72	11	11			50							
Усього годин	120	11	11			90							

3.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми	Год
1	Основні параметри великої держави	10
2	Роль жорсткої сили hard power в утвердженні статусу великої держави	10
3	Роль м'якої сили soft power в утвердженні статусу великої держави	10
4	Порівняйте характеристики Візантії і Київської Русі як великих держав	10

	свого часу	
5	Стародавній Рим як велика держава	10
6	Поясніть як трансформувалися характеристики великих держав у XX столітті	10
7	Відмінності наддержав від великих держав	10
8	Причина занепаду великих держав у XX столітті	10
9	Шляхи формування нових великих держав у XXI столітті	10
10	Чинники втрати статусу великої держави у XXI столітті	10

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Форми і методи навчання. До форм і методів відносяться проблемні й оглядові лекції, інтерактивні заняття тощо.

Перевагу надається продуктивним методам: проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, кейс-стаді, тренінги та , бесіди і дискусії: електронні лекції, дистанційні консультації та ін., спрямовані на активізацію і стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Використовується студентоцентризований, проблемно-орієнтований, діяльнісний, комунікативний, професійно-орієнтований, міждисциплінарний підходи до навчання.

Навчання здійснюється під час лекційних занять, самостійної позааудиторної роботи, консультацій з викладачами.

7. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є

- 1) Під час занять в основному використовується усне опитування: бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему, доповідь за допомогою презентації;
- 2) Письмовий контроль використовується для підсумкового модуля, або з метою додаткових балів. До письмового контролю відноситься: тестування, есе, творча робота, розробка конспекту уроку.

Формою підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- реферати;
- есе;
- інші види індивідуальних та групових завдань

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	зараховано
Добре	B (80-89)	зараховано

	C (70-79)	зараховано
Задовільно	D (60-69)	зараховано
	E (50-59)	зараховано
Незадовільно	FX (35-49)	(не зараховано) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(не зараховано) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)														Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
2	2	2	3	3	3	6	5	5	6	6	6	6	5		

8. Рекомендована література

- Зінченко А.Л. Історія дипломатії : від давнини до нового часу : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. Л. Зінченко. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 433 с.
- Камінський А. Основи міжнародних відносин / ЛНУ імені Івана Франка. – Львів: б.в., 2001. – 206 с.
- Капітоненко М. Великі держави у світовій політиці // Вісник Національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. Вип. 35-36. – К.: КНУ ім. Т.Шевченка, 2007. – С.12-16.
- Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи та глобальний розвиток: Навчальний посібник. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2004. – 314 с.
- Мальський М., Мацяк М. Теорія міжнародних відносин: Підручник. 2-е вид., перероблене і доп. – К.: Кобза, 2003. – 528 с.
- Міжнародні відносини: Історія, Теорія. Економіка: Навч. посібн./ За ред. М.Мальського, Ю.Мороза. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. – 398 с.
- Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945—70-ті роки): Підручник / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. —К.: Либідь, 1999.—558с.
- Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980— М58 2000 роки): Підручник/Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський та ін. К.: Либідь, 2001. — 624 с.